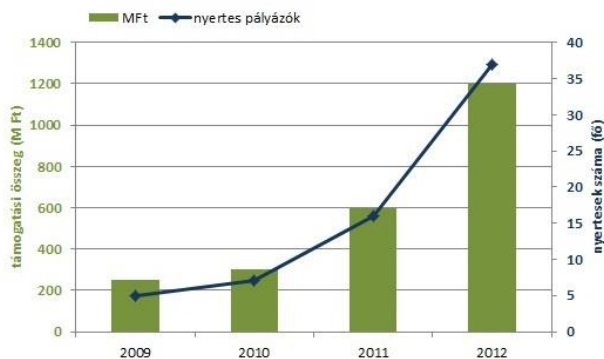

Fiatal kutatók és a siker

A fiatal kutatók sorsát sokféle tényező befolyásolja, pályájuk nehezen kiszámítható, nehezen lehet előre jelezni, még akkor is, ha a statisztika, illetve bizonyos karriermodellek valamiféle mintát esetleg elének vetítenek. A tudományban éppen úgy, mint az élet más területein, a pályákat a sikerek és kudarcok rajzolják meg, ámbar nincs egészen pontos fogalmunk arról, mit is értsünk sikeren vagy kudarcon speciálisan a tudományban. A tudományos siker kettős természetű: elvileg nem esik egybe az eredményes tudományos munka a társadalmi elismeréssel, azaz a kitüntetések, ösztöndíjak és társaik nem szükségképpen fejezik ki a kutató eredményességét, és fordítva: a kiemelkedő tudományos eredmény nem szükségképpen kapja meg a szociológiailag könnyen megragadható társadalmi elismerést. Másrészt kérdéses, hogy indokolt-e speciálisan fiatal kutatók sikereiről beszélni, azaz indokolt-e a siker szempontjából megkülönböztetést tenni a kutatók között életkor szerint, vagy azt kell mondanunk Merton normái alapján, hogy a tudományos siker nem köthető semmiféle szociológiai kategóriához, korhoz, nemhez, valláshoz, nemzethez. Minden esetre Magyarországon több program is foglalkozik a fiatal kutatók előrelépésének segítésével. Ezek közül az egyik a Lendület Fiatal Kutatói Program. A program célja az akadémiai intézmények és egyetemi keretek kö-

zött működő kutatócsoportok dinamikus megújítása nemzetközileg kimagasló teljesítményű kutatók és kiemelkedő fiatal tehetségek külföldről történő

hazahívásával, illetve itthon tartásával. A pályázati modell hazai és nemzetközi jelentősége és sikere nemzetközi mércével is meghatározó és példamutató. A *Pálinkás József* által indított program hozzájárul a sikeres fiatal kutatók elvándorlásának visszaszorításához, a tehetség-utánpótlás biztosításához, bővíti a kiválóságok előrelépési lehetőségeit, és növeli az akadémiai kutatóintézet-hálózat, illetve az egyetemek versenyképességét. A pályázat 2014-ben is meghirdetésre került, melynek határideje benyújtási határideje 2014. február 11. 12:00 volt, de a program 2015-ben is folytatódik.

Ifjúsági demokrácia projektek támogatása

Alprogram - Ifjúsági támogató rendszerek

A Fiatalok Lendületben Program ezen alprogramja az ifjúsági munka és szakma minőségének, és az azt támogató rendszerek standardjainak fejlesztését, az európai szinten működő ifjúsági és szakmapolitikai együttműködések támogatását tűzte ki célul. Ezen célok és eszközök megvalósulását az alábbi programelemek támogatják:

- Európai ifjúsági szervezetek támogatása (központi felhívás évente)
- Európai Ifjúsági Fórum támogatása (központi felhívás évente)
- Ifjúságsegítők fejlesztése (decentralizált alprogram)
- Innovatív és minőségfejlesztő projektek (központi felhívás évente)
- Európai ifjúsági információ (központi stratégia)
- Együttműködések (központi megállapodások)
- Működtető struktúra finanszírozása (nemzeti irodák, SALTO, Eurodesk)
- Egyéb központi rendezvények (központi stratégia)

Alprogram - Ifjúságpolitikai együttműködések

Az Ifjúságpolitikai együttműködések alprogram támogatja az ifjúságpolitika-alkotók közötti tapasztalat-cserét, a fiatalok és az ifjúsági ügyekben érintett különböző döntéshozók közötti párbeszédet, az ifjúsági területen létező, és a fiatalokról szóló tudás összefogását és terjesztését, valamint

más egyéb nemzetközi szervezetekkel megvalósuló együttműködések. Ennek értelmében támogatást nyújt a fiatalok és az ifjúságpolitikai döntéshozók találkozóhoz és eszmecseréjéhez, ifjúságkutatásokat kezdeményez, és együttműködések hoz létre a különböző nemzetközi szervezetekkel (Európa Tanács, ENSZ).

Európai Önkéntes Szolgálat (EVS)

Az Európai Önkéntes Szolgálat révén fiatalok önkéntes munkát végezhetnek egy másik országban, a költségeik teljes fedezése mellett. A program keretében fiatalok egyénileg vagy csoportosan vesznek részt non-profit, ellenszolgáltatás nélküli tevékenységekben. A projektek 3 héttől 12 hónapig tartanak.

Az akadálymentesítés előrehaladása

A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés. Rajtuk kívül haszonélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is. Az esélyegyenlőség szempontjainak vizsgálatánál két tényező kerül értékelésre: az építési beruházások esetében a fizikai akadálymentesítés, a többi fejlesztés esetében a fogyatékkal élők számára biztosított infokommunikációs hozzáférés az eszközök, szolgáltatások használatához (vakbarát számítógépes és egyéb eszközök, könnyen érthető kommunikáció, stb.).

Tudományetikai kódex

A Közgyűlés elfogadta a Magyar Tudományos Akadémia az első Tudományetikai kódexet, amely többek között tartalmazza, hogy az MTA felelősséget vállal a hazai tudományos kutatások erkölcsöségének és hitelének megőrzésért. A kódex Memorandumja kimondja, hogy a Tudományetikai Bizottság (TeB) fellebbezési fórum lehet a kutatóintézetek, felsőoktatási és más intézmények, szerveze-

tek kutatás-
etikai bizottságaiban született döntések
kifogásolása-
kor. A Tudo-
mányetikai
kódex érte-
lében egy
kutatóval
szemben
elvárható a
tisztességes
magatartás, a
megbízható-
ság, az ob-
jektivitás, a pártatlanság és függetlenség, a nyi-
tottság, a gondosság, az elfogulatlanság, valamint
felelősség az eljövendő tudományos nemzedékek
iránt.

A kódex emellett a tudományos kutatást végzők
által követendő **erkölcsi és etikai alapelveket**,
ismerteti a kutatás-
etikai normák megsértésének
súlyos formáit, szabályozza a gyanú esetén szük-
séges vizsgálati eljárást, és kimondja, hogy a Tu-
dományetikai Bizottság döntései esetében felleb-
bezési fórumként az Akadémia Elnöksége jár el. A
Tudományetikai Kódex világosan definiálja a fo-
galmakat, a többi közt meghatározza, hogy mi
minősül plágiumnak vagy koholmánynak. A Tudo-
mányetikai Bizottság szankciója a nyilvánosság
lesz.

A kutatói felelősség néhány tudományetikai mutatója

A distancia

Első megközelítésben a distancia azt jelenti, hogy
a kutatás tárgyától távolságot tartunk. Nem va-
gyunk benne érzelmileg. Nem szeretjük vagy utál-
juk. Nem önmagunk vagy saját nézeteink igazolá-
sát látjuk benne. Egyszerűen csak meg akarjuk
fejteni, mert kíváncsiak vagyunk, érdekel minket
az a feltáratlan probléma, amit a kutatás tárgya
magában rejt.

A hibakeresés

Tudományetikai értelemben nem kevésbé fontos,
hogy amikor valamilyen minket igazoló vagy meg-
lepően új eredményre jutunk a kutatásunk során,

azonnal gyanakodni kezdünk. Igaz-e, jellemző-e,
amit állítani készülünk.

Az érvényességi kör meghatározása

Költői megfogalmazással élve ezen azt értjük,
hogy ne szárnyaljunk. Konkrétabban azt, hogy
mindig világosan meg kell mondanunk, állításaink
mely körben érvényesek és mi mindenre nem vo-
natkoztathatók már. Vagyis következtetéseinkben
sem mehetünk túl a kutatásból nyert adatokon,
még akkor sem, ha logikusnak látszanak.

A téves hipotézisek beismerése

A téves hipotézisek beismerésének alapfeltétele,
hogy legyen hipotézis. Nagyon sok esetben viszont
nincs hipotézis. Nem tudja a kutató, hogy mit ke-
res, ami ugye nem baj, hiszen az adatokból úgyis
kijön valami. Azokból ugyan nem jön ki semmi,
legalábbis önmaguktól nem. És ilyenkor jön az
utóhipotézis. Nagyon sok bajjal jár, mert ekkor
jövünk rá igazán, hogy mit nem kérdeztünk meg,
ami utólagosan már aligha korrigálható.

A kutatás követhetően korrekt leírása

Ha nem írjuk le a hipotézist, a kutatás teljes fo-
lyamatát, benne a mintaválasztás módját és me-
netét, a kérdőív vagy teszt, illetve háttérkérdőív
mögötti megfontolásokat, hanem csak az eredmé-
nyeket és saját állításainkat, következtetéseinket
közöljük, a kívülálló képtelen lesz megítélni a kuta-
tás hitelességét. Lehet, hogy emiatt olyasmire is
vonatkoztatja majd az eredményeket, amire
egyéltalán nem vonatkoztatható.

Forrás: Mátrai Zsuzsa,
Palló Gábor az MTA doktora

Készítette: Balla Anett

Tudományos életben való esélyegyenlőség III.

TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0025

**Észak-Magyarországi Regionális
Fogyasztóvédelmi Egyesület**

3300 Eger, Tátra u. 37.

Email: fogyvedegyesulet@gmail.com;

weblap: www.erfe.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.